

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนารูปแบบการวางแผนจำหน่ายทารกเกิดก่อนกำหนด
โรงพยาบาลตำรวจ
ชื่อและนามสกุล พันตำรวจเอกหญิง สมจิตต์ อุทยานสุทธิ
แขนงวิชา การบริหารการพยาบาล
สาขาวิชา พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. ศรีนวล สติฉินนันทน์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วันเพ็ญ ภิญโญภาสกุล

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2556

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

พัชรพร เกิดมงคล ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัชรพร เกิดมงคล)

Orn Tan กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศรีนวล สติฉินนันทน์)

Orn Phyo กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วันเพ็ญ ภิญโญภาสกุล)

ศาสตราจารย์ ดร. ศิริวรรณ ศรีพหล ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. ศิริวรรณ ศรีพหล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การพัฒนารูปแบบการวางแผนจำหน่ายทารกเกิดก่อนกำหนด โรงพยาบาลตำรวจ
ผู้วิจัย พันตำรวจเอกหญิง สมจิตต์ อุทยานสุทธิ รหัสนักศึกษา 2525100174
ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการพยาบาล) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร.
 ศรีนวล สติวิทยานันท์ (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วันเพ็ญ ภิญโญภาสกุล **ปีการศึกษา** 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการวางแผนจำหน่ายทารกเกิดก่อนกำหนด โรงพยาบาลตำรวจและศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการวางแผนจำหน่ายทารกเกิดก่อนกำหนด กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจงคือพยาบาลวิชาชีพที่ดูแลทารกเกิดก่อนกำหนดในหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดมีปัญหาและไอซียูมาร จำนวน 10 คน มารดาที่คลอดทารกก่อนกำหนด 10 คน ทารกเกิดก่อนกำหนด 13 คน โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยคือ (1) ประเด็นสนทนากลุ่ม (2) รูปแบบการวางแผนจำหน่ายทารกเกิดก่อนกำหนด (3) แบบทดสอบความรู้การวางแผนจำหน่ายทารกเกิดก่อนกำหนดโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คนตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องได้ค่า IOC = 0.79 (4) แผนการสอนพยาบาลเรื่องการวางแผนจำหน่ายทารกเกิดก่อนกำหนด (5) แบบสอบถามพยาบาลเกี่ยวกับประสิทธิผลการใช้รูปแบบการวางแผนจำหน่ายทารกเกิดก่อนกำหนดและผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยได้ค่า CVI = 0.73 และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นได้ค่าครอนบาคอัลฟา = 0.76 (6) แบบสอบถามมารดาเกี่ยวกับประสิทธิผลการใช้รูปแบบการวางแผนจำหน่ายทารกเกิดก่อนกำหนดและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยได้ค่า CVI = 0.77 และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นได้ค่าครอนบาคอัลฟา = 0.73 (7) แบบบันทึกผลการใช้รูปแบบการวางแผนจำหน่ายทารกเกิดก่อนกำหนด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Wilcoxon match pair sign rank test ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) ผลการเปรียบเทียบความรู้พยาบาลก่อนและหลังอบรมเรื่องการวางแผนจำหน่ายทารกเกิดก่อนกำหนด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05 ในหอผู้ป่วยที่ 1 (2) ความคิดเห็นของพยาบาลเกี่ยวกับประสิทธิผลของรูปแบบก่อนและหลังทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05 (3) ความคิดเห็นของมารดาเกี่ยวกับประสิทธิผลของรูปแบบอยู่ในระดับมาก สิ่งที่มารดาได้รับการสอนและฝึกทักษะมากที่สุดคือการให้นมมารดาและการดูแลบุตรทั่วไป (4) ข้อมูลเชิงคุณภาพขณะอยู่โรงพยาบาล มารดาสามารถให้นมมารดา นวดสัมผัสทารกและทำแกงการูแร่ได้ทุกคน เมื่อจำหน่ายกลับบ้านมารดาให้นมมารดาต่อเนื่องทุกคน นวดสัมผัสทารกต่อ 3 คน ไม่มีมารดาทำแกงการูแร่ต่อ ด้านทารกไม่มีทารกกลับมาอนรักษารักษาในโรงพยาบาลภายใน 28 วัน ทารกมาตรวจตามนัดทุกราย จำนวนวันนอนเฉลี่ย 15.2 วัน ไม่มีทารกเป็น ROP ตรวจการได้ยินไม่ผ่าน 2 คน

คำสำคัญ การพัฒนารูปแบบ การวางแผนจำหน่าย ทารกเกิดก่อนกำหนด

Thesis title: Development of a Discharge Planning Nursing Model for Premature Infants at Police General Hospital

Researcher: Pol. Col. Somchit Uthayansuthi; **ID:** 2525100174; **Degree:** Master of Nursing Science (Nursing Administration); **Thesis advisors:** (1) Dr. Seenual Sadhitwithayan, Associate Professor; (2) Dr. Wanpen Pinyopasagual, Assist Professor; **Academic year:** 2013

Abstract

This is a research and development study. The objectives were to develop a nursing model of discharge planning for premature infants and to study the effectiveness of the model for premature infants at Police General Hospital.

The sample included three groups: 10 nurses who cared for premature infants in the high risk neonatal ward and in the pediatric ICU, 10 mothers who gave birth to premature infants, and 13 premature infants. These subjects were purposively selected. Research tools comprised: (1) focus group questionnaire, (2) a model of discharge planning for premature infants, (3) a knowledge test for nurses of discharge planning for premature infants. This test was verified by 7 experts, and IOC was 0.79, (4) lesson plans focused on discharge planning for premature infants, (5) questionnaires which asked nurses their opinion of the effectiveness of using the model of discharge planning for premature infants. These questionnaires were verified by experts, CVI was .0.73, and Cronbach's alpha was .0.76, (6) questionnaires which asked mother their opinion of the effectiveness of using the model of discharge planning for premature infants. These questionnaires were verified by experts, CVI was .0.77, and Cronbach's alpha was .0.73, (7) a track record of the results of the discharge planning model for premature infants. Data were analyzed by means and standard deviation and Wilcoxon match pair sign rank test.

The results were as follows: (1) There was significant difference of knowledge before and after nurses were trained for planning to discharge premature infants in ward 1 ($p < 0.05$). (2) There was significant difference of nurses' opinions before and after using a nursing model of discharge planning for premature infants ($p < 0.05$). (3) Mothers rated use of the model at a high level. They were trained and practiced most on breast feeding skills and caring for their children. (4) Qualitative data revealed as follows. During their stay in the hospital, all mothers could do breast feeding, infant massage, and kangaroo care. After discharge and staying at their home, all mothers continued to do breast feeding, three of them massaged their infants, and none continued to do kangaroo care. No infant was readmitted in the hospital within 28 days. All infants came to be followed up. The average length of stay was 15.2 days, and none of the infants had ROP. Two infants did not pass a hearing examination.

Keywords: Nursing model development, Discharge planning, Premature infants

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างอย่างสูงจากรองศาสตราจารย์ ดร. ศรีนวล สถิตวิทยานันท์ อาจารย์ประจำสาขาพยาบาลศาสตร์ (อดีตประธานสาขา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ ภิญโญภาสกุล อาจารย์ประจำคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งเป็นที่ปรึกษาและกรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องและติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้มาอย่างใกล้ชิดโดยตลอด ตั้งแต่เริ่มจนกระทั่งแล้วเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบพระคุณในความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พชรพร เกิดมงคล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นและคำชี้แนะที่เป็นประโยชน์ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์มากขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ช่วยตรวจเครื่องมือทั้ง 7 ท่านคือ 1) พลตำรวจตรีหญิง ลัดดาวัลย์ ชัยแสงจันทร์ นายแพทย์ (สบ6) โรงพยาบาลตำรวจ 2) พลตำรวจตรีหญิง ยุพิน เนียมแสง อดีตผู้บังคับการวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ 3) พันตำรวจเอกหญิง กรรณิการ์ เกตุนิล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (สบ5) รองผู้บังคับการวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ 4) พันตำรวจเอกหญิง สกุลพร สังวรกาญจน์ พยาบาลผู้เชี่ยวชาญทางการพยาบาลกุมารเวชกรรม 5) พันตำรวจตรีหญิง ปิยรัตน์ สมันตรัฐ อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาการพยาบาลแม่และเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ 6) ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ 7) คุณ พิกุล จำศรีบุศ ห้วนหน้าหออภิบาลผู้ป่วยเด็กผู้ชำนาญการงานการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ช่วยกรุณาตรวจสอบและปรับปรุงเครื่องมือให้ถูกต้องเหมาะสมในการนำไปใช้

ขอขอบพระคุณท่านนายแพทย์ใหญ่ โรงพยาบาลตำรวจที่อนุมัติให้ดำเนินการวิจัยในโรงพยาบาลตำรวจ รวมทั้งหัวหน้ากลุ่มงานกุมารเวชกรรม หัวหน้ากลุ่มงานพยาบาล หัวหน้ากลุ่มงานสูตินรีเวชกรรม หัวหน้ากลุ่มงานตา หัวหน้ากลุ่มงานหู คอ จมูกและหัวหน้ากลุ่มงานสังคมสงเคราะห์ ขอขอบคุณหน่วยเยี่ยมบ้านและนักสังคมสงเคราะห์ที่ร่วมเป็นทีมเยี่ยมบ้าน ขอขอบคุณหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลหน่วยทารกแรกเกิด หอผู้ป่วยทารกแรกเกิดมีปัญหา ไอซียูกุมารและครอบครัวทารกเกิดก่อนกำหนดทุกครอบครัวที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยจนโครงการวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สมจิตต์ อุทยานสุทธิ

มกราคม 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมุติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
ตัวแปรที่ศึกษาวิจัย	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ทารกเกิดก่อนกำหนด	11
การวางแผนจำหน่าย (discharge planning)	24
ประสิทธิผล (effectiveness)	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
วิธีการดำเนินการวิจัย	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพการณ์การวางแผนจำหน่ายทารกเกิดก่อนกำหนด	51

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ระยะที่ 2 ระยะพัฒนารูปแบบการวางแผนจำหน่ายทารกเกิดก่อนกำหนด	
โรงพยาบาลตำรวจ	59
ระยะที่ 3 ระยะประเมินผลการใช้รูปแบบการวางแผนจำหน่ายทารกเกิดก่อนกำหนด ..	59
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	72
สรุปการวิจัย	72
ผลการวิจัย	74
อภิปรายผล	79
ข้อเสนอแนะ	85
บรรณานุกรม	87
ภาคผนวก	94
ก ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ.....	95
ข เอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	97
ค ผลการตรวจคัดกรองขณะใช้รูปแบบการวางแผนจำหน่ายทารกเกิดก่อนกำหนด	100
ง ผลการติดตามเยี่ยมมารดาทารก.....	102
จ การศึกษาสภาพการณ์การวางแผนจำหน่ายทารกเกิดก่อนกำหนด	
โรงพยาบาลตำรวจ.....	117
ฉ เครื่องมือการวิจัย.....	136
ประวัติผู้วิจัย	212

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 แสดงการเพิ่มน้ำหนักเฉลี่ยของทารกตามอายุ	31
ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอันดับที่ค่ามัธยฐานของคะแนนความรู้ เกี่ยวกับการวางแผนจำหน่ายทารกเกิดก่อนกำหนดของพยาบาลวิชาชีพก่อนและ หลังการอบรม	58
ตารางที่ 4.2 ข้อมูลส่วนบุคคลของพยาบาลวิชาชีพ	60
ตารางที่ 4.3 ความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพเกี่ยวกับประสิทธิผล ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ การวางแผนจำหน่ายทารกเกิดก่อนกำหนด (n=10)	61
ตารางที่ 4.4 ข้อมูลทั่วไปของมารดาแจกแจงตามอายุ ลำดับบุตร อายุครรภ์ อาชีพ รายได้ การศึกษาและประสบการณ์การดูแลทารกเกิดก่อนกำหนด (n=10)	63
ตารางที่ 4.5 สรุปข้อมูลทั่วไปของมารดา (n=10)	64
ตารางที่ 4.6 สภาพทั่วไปของมารดา (n=10) และทารก (n=10).....	65
ตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นของมารดาเกี่ยวกับประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการวางแผนจำหน่าย ทารกเกิดก่อนกำหนดภายหลังการทดลอง (n=10)	66
ตารางที่ 4.8 โรค/ปัญหาทารก (n=13) จากมารดา 10 คน	68
ตารางที่ 4.9 ผลของการใช้รูปแบบการวางแผนจำหน่ายทารกเกิดก่อนกำหนด	69

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	9
ภาพที่ 4.1 ผังการไหลของผู้ป่วยที่ดูแลทารกเกิดก่อนกำหนด	52
ภาพที่ 4.2 รูปแบบการวางแผนจำหน่ายทารก	71

